

Política espanyola

Codi: 101078

Crèdits: 12

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500259 Ciència política i gestió pública	OB	2	A

Professor de contacte

Nom: Roger Soler Martí

Correu electrònic: Roger.Soler.Marti@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

En el grup de matí l'assignatura s'imparteix en català i en el de tarda en castellà

Equip docent

Oriol Bartomeus Bayes

Prerequisits

L'estudiant ha de tenir consolidats els conceptes treballats a l'assignatura de Ciència política del primer curs del grau.

Objectius

Aquesta assignatura té com a finalitat apropar l'estudiant al sistema polític espanyol amb certa profunditat; a les seves característiques, els seus fonaments i a les tendències de canvi. Podrà aplicar i desenvolupar els coneixements adquirits durant el primer curs, especialment a l'assignatura de Ciència política. A més, pretén servir de base per a assignatures com sistemes polítics comparats.

L'assignatura pretén servir de treball de competències com la capacitat de reflexió, d'expressió (oral i escrita), se síntesi i de relació. Es demana, conseqüentment, un esforç analític que va més enllà de la memorística.

Competències

- Aplicar el coneixement de l'estructura i funcionament de les institucions polítiques a problemes i/o casos pràctics, reals o simulats
- Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
- Demostrar que coneix l'estructura i el funcionament de les institucions polítiques
- Demostrar que es comprèn l'estructura i el funcionament dels sistemes polítics en l'esfera interna i internacional, tant en l'esfera analítica com en l'elaboració de propostes d'intervenció o de polítiques públiques
- Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.

- Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
- Relacionar els diferents components que conformen l'estructura i el funcionament dels sistemes polítics i l'entorn en què interactuen
- Treballar autònomament.
- Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
- Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar el processos electorals, incloent campanyes, estratègies electorals dels partits, escenaris polítics i l'anàlisi i interpretació dels resultats electorals
2. Argumentar des de diferents perspectives teòriques.
3. Demostrar que es comprèn l'estructura i el funcionament dels sistemes polítics en l'esfera interna i internacional, tant en l'esfera analítica com en l'elaboració de propostes d'intervenció o de polítiques públiques
4. Demostrar un bon nivell d'expressió escrita en diferents registres.
5. Explicar les actituds i els comportaments polítics, individuals i col·lectius, així com el procés de formació i expressió de les preferències polítiques
6. Gestionar la distribució del temps disponible per assolir els objectius establerts per portar a terme la tasca prevista.
7. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals.
8. Relacionar els diferents components que conformen l'estructura i el funcionament dels sistemes polítics i l'entorn en què interactuen
9. Treballar autònomament.
10. Treballar en equip i en xarxa, en particular en condicions interdisciplinàries.
11. Utilitzar les principals tècniques de la informació i la documentació (TIC) com a eina essencial en l'anàlisi.

Continguts

Bloc 1. Els antecedents del sistema

- T1. Història constitucional 1812-1931
- T2. II República i franquisme
- T3. Bases del conflicte polític a Espanya (cleavages)
- T4. Transició i procés constituent

Bloc2. L'estructura institucional

- T5. La Constitució Espanyola de 1978
- T6. Forma d'Estat: Estat democràtic, social i de dret
- T7. Forma de Govern: Monarquia Parlamentària
- T8. Les institucions polítiques
  - El Govern
  - Les Corts Generals
  - El Tribunal Constitucional

- Altres òrgans constitucionals: Defensor del Pueblo, Tribunal de Cuentas...

T9. L'estructura territorial de l'Estat: CCAA, món local...

T10. Espanya a la UE

Bloc 3. Sistema electoral i legislatures

T11. Sistema electoral

- Sistema electoral general. Característiques, origen i efectes.

- Altres sistemes electorals a Espanya

T12. Eleccions i comportament electoral

T13. Legislatures. Política i polítiques públiques des de 1977 fins avui.

Bloc 4. Cultura política i actors

T14. Ciutadania. Cultura política i participació

- Cultura política

- Participació política

T15. Sistema de partits i partits

Sistema de partits

Partits polítics a Espanya

T16. Política contenciosa i moviments socials

- Grups d'interès

- Moviments socials a Espanya. Evolució i tendències

- Moviments socials, partits i institucions

Metodologia

L'assignatura té un valor de 12 crèdits ECTS, el que implica una dedicació de l'estudiant de 300 hores, distribuïdes de la següent forma:

a) 105 hores d'activitats dirigides: classes a l'aula i en presència del professor. Es tracta tant de les classes magistrals com dels seminaris i les pràctiques.

b) 45 hores d'activitats supervisades: realitzades per l'alumne fora de l'aula, amb un pla de treball dirigit i supervisat pel professor

c) 150 hores d'activitats autònomes: realitzades per l'alumne per compte pròpia. Inclou l'estudi de la literatura obligatòria, la preparació de seminaris i pràctiques, i la preparació dels exàmens.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Classes magistrals	60	2,4	3, 8
Pràctiques a classe	32	1,28	3, 4, 6, 8

Tipus: Supervisades

Preparació de textos per a la pràctica	14	0,56	6, 7, 9
Redacció per a l'exposició	8	0,32	6, 7, 9
Tutories	24	0,96	3, 4, 9

Tipus: Autònomes

Estudi del temari de l'assignatura	150	6	6, 9
------------------------------------	-----	---	------

Avaluació

L'assignatura segueix el model d'avaluació contínua i es dota de diversos mecanismes d'avaluació.

- Examen parcial 1r semestre: té un valor d'un 30%. Nota mínima per a superar-lo: 5
- Examen parcial 2n semestre: té un valor d'un 30%. Nota mínima per a superar-lo: 5
- Pràctiques: globalment tenen un valor del 30%. Es realitzaran 4 pràctiques durant el curs. Cada pràctica estarà valorada sobre 1 punt i es tindran en compte les 3 notes més elevades.
- Treball: té un valor d'un 10%.

En funció de l'evolució del curs es podran incloure activitats d'avaluació complementàries.

L'alumne es considerarà presentat a partir de l'obtenció de dues qualificacions en pràctiques o un examen.

Hi haurà un examen de compensació de la part teòrica a final de curs però només es podrà recuperar un semestre. L'alumne que hagi suspès els dos parcials no té dret a recuperació.

Per aprovar l'assignatura és necessari haver aprovat els dos exàmens parcials i obtenir una nota mitjana (un cop sumades les pràctiques i el treball) superior a 5.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen del primer semestre	30%	2	0,08	3, 4, 6, 8
Examen del segon semestre	30%	2	0,08	2, 3, 4, 6, 8, 9, 11
Pràctica del 1r bloc	10% (3 de 4)	2	0,08	1, 4, 6, 9
Pràctica del 2n bloc	10% (3 de 4)	2	0,08	4, 6, 9
Pràctica del 3r bloc	10% (3 de 4)	2	0,08	3, 4, 6, 9
Pràctica del 4rt bloc	10% (3 de 4)	2	0,08	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Treball final	10%	0	0	2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11

Bibliografia

Manuales generalistes

Reniu, J.M. (ed.) Sistema político español Barcelona, Huygens 2012

Alcántara, M. i Martínez, A. (eds.) Política y Gobierno en España València, Tirant lo Blanch 2001

García Morillo, J. La democracia en España. Madrid, Alianza 1996

Bibliografía específica per a la primera part:

Solé Tura, Jordi i Aja, Eliseo Constituciones y periodos constituyentes en España (1808 - 1936) Madrid, Siglo XXI 1977

de Riquer, Borja "La débil nacionalización española del siglo XIX" Debates de Historia Social en España, 20 : 97-114. 1994

Rodríguez Aguilera de Prat, Cesáreo "La transición política en España (1975-1982)" en Alcántara y Martínez (eds.) Política y Gobierno en España Valencia, Tirant lo Blanch 2001

Rodríguez Aguilera de Prat, Cesáreo "¿En qué sentido fue "modélica" la Transición política?", en J.M. Reniu (ed.) Sistema político español Barcelona, Huygens 2012

Maravall, José M. i Santamaría, Julián "Transición política y consolidación de la democracia" En Tezanos, Cotarelo i de Blas (eds.) La transición democrática española Madrid, Sistema 1989

Esteban Jorge de. "El proceso constituyente español" en Tezanos, Cotarelo y de Blas (eds.) La transición democrática española Madrid, Sistema 1989

Morodo, Raul La transición política Madrid, Tecnos 2004

García de Enterría, Eduardo La constitución como normal y el Tribunal Constitucional Madrid, Civitas 1982

Brenan El laberinto español: antecedentes sociales y políticos de la guerra civil Barcelona, Ibérica de Ediciones y Publicaciones 1978

Sánchez Agesta, Luís Historia del constitucionalismo español (1808-1936) Madrid, CEC 1984 (varias ediciones)

Tomás Villarroya, Joaquín Breve historia del constitucionalismo español Madrid, CEC 1982

Liñeira, Robert El Estado de las autonomías en la opinión pública: Preferencias, conocimiento y voto Tesi Doctoral (2012)

Subirats, Joan i Gallego, Raquel (eds.) Veinte años de autonomías en España: leyes, políticas públicas, instituciones y opinión pública Madrid, CIS 2002

Bibliografía específica per a la segona part:

Aragón y Aguado Temas básicos de Derecho Constitucional Tomo II. Organización general y territorial del Estado. Cívitas - Thomson Reuters 2011

De Carreras, Francesc Apuntes de Derecho Constitucional I, Tercera parte. Las Instituciones del Estado. Texto mecanografiado. Facultad de Derecho. UAB. 2008

López Guerra, Espín y altres Derecho Constitucional Vol. II. Los poderes del Estado. Organización territorial del Estado. Tirant lo Blanch. Valencia 2010

Molas, Isidre i Pitarch, Ismael Las Cortes Generales en el sistema parlamentario. Madrid, Tecnos 1997

Aja, Eliseo "Los elementos federales del estado autonómico" i "Las dificultades para la consolidación del Estado autonómico" a El Estado autonómico: Federalismo y hechos diferenciales. Madrid, Alianza Editorial 1999

Penadés y Urquiza-Sancho La reforma del Senado. Madrid: Fundación Alternativas 2007 disponible a <http://www.falternativas.org/estudios-de-progreso/documentos/documentos-de-trabajo/la-reforma-del-senado-en>.

Bassols, M.; Bosch, N.; Vilalta, M. El model de finançament autonòmic de 2009: funcionament i valoració Barcelona, Generalitat de Catalunya (Monografies 13) 2010

Bibliografía específica per a la tercera part:

Baras, Montserrat i Botella, Joan El sistema electoral Madrid, Tecnos 1996.

Gunther, Richard "Leyes electorales, sistemas de partidos y elites: el caso español" REIS 47, 1989.

Llera, Francisco "Los rendimientos de los sistemas electorales de las Comunidades Autónomas: el predominio del bipartidismo imperfecto" REIS 82, 1998.

Montero, José Ramón "El debate sobre el sistema electoral: rendimientos, criterios y propuestas de reforma" REP, 95, 1997.

Santamaría, Julián i Criado, Henar "9-M: elecciones de ratificación" Claves de Razón Práctica 183, 2008.

Molas, Isidre i Bartomeus, Oriol "Els espais frontera entre els electorats" WP 165, ICPS 1999

Molas, Isidre i Bartomeus, Oriol "La Competencia política de la España de las autonomías : el eje izquierda-derecha en las Comunidades Autónomas : 1999-2001" Barcelona, ICPS, 2003

Datos electorales del Ministerio del Interior www.mir.es

Montero, JR; Llera, F; Torcal, M. "Sistemas electorales en España: una recapitulación" Reis 58: 7-56, 1992

Caciagli, Mario "El sistema electoral de las Cortes según los artículos 68 y 69" a Predieri i García de Enterría (eds.) La Constitución española de 1978. Madrid, Civitas 1980

Montero, José R. i Riera, Pedro "Anexo II: Informe sobre la Reforma del sistema electoral", a El informe del Consejo de Estado sobre la reforma electoral. Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales 2009

Delgado, I. "Partidos y sistemas de partidos 1977-2000" a Política y Gobierno en España, editat per Alcántara & Martínez. València, Tirant lo Blanch 2000

González, JJ; Bouza, F. Las razones del voto en la España democrática 1977-2008 Madrid, Catarata 2009 (pàgs. 195-238)

Montero, José R i Lago, Ignacio "Introducción: 2008, las décimas elecciones desde la restauración de la democracia", a Elecciones generales 2008. Madrid, CIS 2010 (pàgs. 15-59)

Anduiza, Bosch, Orriols i Rico Las elecciones generales de 2011. Madrid: CIS. 2014 Capítols 1, 5 i 8.

Oliver, J. Los sistemas electorales autonómicos. Barcelona: IEA. 2011 Disponible a http://www.gencat.cat/drep/iea/pdfs/ctA_15.pdf

Politikon La urna rota. Barcelona: Debate 2014

Fundación Alternativas "El fin del bipartidismo y la revolución que solo fue cambio" a Informe sobre la Democracia en España 2016. Madrid: Fundación Alternativas 2017

Bibliografía específica per a la quarta part:

- Linz, Juan J. i Montero José R. (eds.) Crisis y cambio: electores y partidos en la España de los años ochenta Madrid, CEC 1986
- Montero, JR, M. Torcal i R Günther (1998) 'Actitudes hacia la democracia en España: Legitimidad, descontento y desafección' Revista Española de Investigaciones Sociológicas, 83: 9-49
- Morán M.L., J. Benedicto (2015) 'Los jóvenes españoles entre la indignación y la desafección política: Una interpretación desde las identidades ciudadanas' Última Década, 44: 11-38
- Molas, Isidre (ed.) Diccionari dels Partits Polítics de Catalunya. Segle XX Barcelona, Enciclopedia Catalana 2000
- Caciagli "La parábola de la Unión del Centro democrático" en Tezanos, Cotarelo, de Blas La transición democrática española Madrid, Sistema 1989
- Montero, José R. "Los fracasos políticos y electorales de la derecha española: Alianza popular, 1976-1986" REIS, 39, 1987
- Baras, Montserrat i Barberà, Oscar. "Partido Popular" a Molas, Isidre (ed.) Diccionari dels Partits Polítics de Catalunya. Segle XX Barcelona, Enciclopedia Catalana 2000
- Méndez Lago, Mónica La estrategia organizativa del Partido Socialista Obrero Español (1975-1996) Madrid, CIS 2000 (caps. 1, 2, i conclusions)
- Ramiro, Luis "Entre coalición y partido. La evolución del modelo organizativo de I.U." Revista Española de Ciencia Política, Vol. 1 n° 2, 2000
- Ramiro, Luis i Verge, Tània "Impulse and decadence of Linkage Processes: Evidence from the Spanish Radical Left" South European Society and Politics. Vol 18, 1, 2013
- Botella, Joan "Partit Socialista Unificat de Catalunya" e "Iniciativa per Catalunya" a Molas, I. (ed.) Diccionari dels Partits Polítics de Catalunya. Segle XX Barcelona, Enciclopedia Catalana, 2000.
- Pradera, Javier "La maquinaria de la democracia: los partidos en el sistema político español" a Tusell, Lamo de Espinosa i Pardo (eds.) Entre dos siglos. Reflexiones sobre la democracia española Madrid, Alianza Editorial 1996
- Iglesias, Mª Antonia. La memoria recuperada Madrid, Aguilar 2003
- Gunther, Richard Política y cultura en España Madrid, CEC 1992
- Guindal, Mariano El declive de los dioses Barcelona, Planeta 2011
- Torcal, Montero i Teorell "La participación política en España: Modos y niveles en perspectiva comparada" a Montero, Font i Torcal (eds.) Ciudadanos, asociaciones y participación en España Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas 2006
- Ferrer, Mariona; Medina, Lucía i Torcal, Mariano "La participación política: factores explicativos" a Montero, Font i Torcal (eds.) Ciudadanos, asociaciones y participación en España Madrid, CIS 2006
- Fraile, Marta Cuánto saben los ciudadanos de política Madrid, Fundación Alternativas 2006 (pàgs. 9-26)
- Soler i Martí, R. "Participació Democràtica. Formes emergents de participació en una democràcia en canvi" a Àmbits de Política i Societat. 2014 online: <http://ambitscolpis.com/la-participacio-democritica>
- Torcal, Mariano i Medina, Lucía "Orientaciones ideológicas" a Torcal, Pérez-Nievas i Morales (coords.) España: Sociedad y política en perspectiva comparada. Un análisis de la primera ola de la Encuesta Social Europea Valencia, Tirant lo Blanch 2005

Torcal i Pena "Desafección institucional" a Torcal, Pérez-Nievas i Morales (coords.) España: Sociedad y política en perspectiva comparada. Un análisis de la primera ola de la Encuesta Social Europea. Valencia, Tirant lo Blanch 2005

Calvo i Montero "Valores y religiosidad" a Torcal, Pérez-Nievas i Morales (coords.) España: Sociedad y política en perspectiva comparada. Un análisis de la primera ola de la Encuesta Social Europea Valencia, Tirant lo Blanch 2005

Alberich, Tomás "Movimientos sociales en España: Antecedentes, aciertos y retos del movimiento 15M" Revista Española del Tercer Sector. n. 22 2012

Lobera, Josep 'De movimientos a partidos. La cristalización electoral de la protesta' Revista Española de Sociología, 24: 97-105 2015

Martín, Irene 'Podemos y otros modelos de partido-movimiento' Revista Española de Sociología, 24: 107-114 2015